

Στο Α' μέρος της συναυλίας αυτής παρουσιάζεται φωνητική μουσική 15ου και 17ου αιώνα σε διασκευή για τρία βιολοντσέλα.

Ο Γάλλος συνθέτης **Guillaume Dufay** (1397-1474), κορυφαίος της εποχής του, συνιστά «γέφυρα» ανάμεσα στο Μεσαίωνα και την Αναγέννηση. Θεωρείται ο σημαντικότερος συνθέτης της πρώτης από τις τρεις γενιές της Γαλλοφλαμανδικής Σχολής, το έργο του ωστόσο αφορά μεγάλο μέρος και της δεύτερης γενιάς. Αρχικά θα ακούσουμε το ιδιαίτερα αγαπητό για την εποχή του μοτέτο "Ave Regina Coelorum" (Χαίρε βασίλισσα των ουρανών), το οποίο έχει δοξαστικό περιεχόμενο. Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία του μοτέτου αυτού είναι η εισαγωγή από το συνθέτη στο κείμενο του αντιφώνου εμβόλιμων προσωπικών του στίχων, οι οποίοι υπογραμμίζονται με απροσδόκτες δραματικές μεταπτώσεις στη ντο μείζονα. Ακολουθεί το τρίφωνο ροντό "Ce mois de may" (Αυτόν το μήνα του Μάη) στο οποίο ο Dufay δημιουργεί μία έντονη, σχεδόν επιθετική ατμόσφαιρα, με χρήση ξεκάθαρων μοτίβων και απλών ρυθμικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των φωνών, αντί για τις ρέουσες μελισματικές κινήσεις που χαρακτηρίζουν τα περισσότερα έργα του.

Ο **Antoine Busnois** (1430-1492) ήταν Ολλανδός συνθέτης και ποιητής της πρώιμης Αναγέννησης. Ενώ ήταν αναγνωρισμένος ως συνθέτης μοτέτων και άλλων ειδών θρησκευτικής μουσικής, ήταν ταυτόχρονα ο πιο δημοφιλής συνθέτης κοσμικών τραγουδιών (chansons) του 15ου αιώνα. Μετά το θάνατο του Dufay αναγνωρίστηκε ως βασικός εκπρόσωπος της Γαλλοφλαμανδικής σχολής. Στο τρίφωνο ροντό "Bel accueil le sergent d'Amours" (Ομορφο καλωσόρισμα στο λοχία της Αγάπης) όλες οι φωνές κινούνται στο ίδιο τονικό εύρος και με εξίσου ζωηρή ρυθμική δραστηριότητα. Σε κάθε νέο στίχο εισάγει νέες χαρακτηριστικές επίμονες μιμήσεις μεταξύ των φωνών.

Ο **Claudio Monteverdi** (1567-1643) ήταν Ιταλός συνθέτης, μουσικός και Ρωμαιοκαθολικός ιερέας. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους συνθέτες της δυτικής μουσικής, ενώ το έργο του σηματοδοτεί τη μετάβαση από τη μουσική της Αναγέννησης στο Μπαρόκ. Υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους μεταρρυθμιστές του μουσικού γλωσσικού ιδιώματος και της μουσικής έκφρασης. Αναγνωρίστηκε και γνώρισε μεγάλη επιτυχία και κατά τη διάρκεια της ζωής του και μετέπειτα. Στο σημερινό πρόγραμμα προηγείται το μαδριγάλι για δύο τενόρους και basso continuo "Zerifo torna" (Επέστρεψε ω, Αεράκι), πάνω σε ένα σονέτο για το δυτικό αέρα που φέρνει την άνοιξη και επακόλουθες ευκαιρίες για ρομάντζο ή έστω για φλερτ. Ο συνθέτης δημιουργεί ρευστότητα δίνοντας την αίσθηση αυθόρμητης έκφρασης συναισθημάτων χωρίς να ακολουθεί τα συννηθισμένα αυστηρά πρότυπα. Το δημοφιλές επαναλαμβανόμενο σχήμα της σακόν, οι ανοιξιάτικοι ρυθμοί, οι περίτεχνες και γεμάτες χάρη μελωδικές γραμμές των φωνών δίνουν στο έργο μία μεταδοτική ευφορία. Στη συνέχεια ακολουθεί μια επιλογή από τις "Canzonette a tre voci" (τρίφωνα ιταλικά κοσμικά δημοφιλή τραγούδια) του Monteverdi

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Μετά το διάλειμμα ακολουθεί απόσπασμα από την όπερα "Parsifal" του **Richard Wagner** σε διασκευή του 1894 για 4 βιολοντσέλα από το γερμανό τσελίστα Hermann Jakobowsky. Ο Πάρσιφαλ είναι ένας επιφανειακά αφελής αλλά κατά βάθος καλόψυχος νέος, που ανακαλύπτει τις βαθύτερες αλήθειες της ύπαρξης όταν, μετά από μια μακρά περιπλάνηση, κατορθώνει να υπερβεί τα όρια του εαυτού και να βιώσει τον πόνο του συνανθρώπου σαν δικό του. Κεντρική ιδέα στο μουσικό αυτό δράμα είναι η κατάκτηση της σοφίας μέσω του βιώματος του αλλότριου πόνου, ιδέα επηρεασμένη από το Γερμανό φιλόσοφο Άρθουρ Σοπενχάουερ. Το έργο αυτό χαρακτηρίζεται για τον έντονο τελετουργικό και

θρησκευτικό του χαρακτήρα.

Ακολουθεί επιλογή από τα "18 Duos για 2 βιολοντσέλα" του **Walter Kurz**, τα οποία είναι διασκευή από τα "44 duos για δύο βιολιά" sz.98 του Béla Bartók. Ο Béla Bartók (1881-1945) συνέθεσε τα 44 duos (1931) ύστερα από αίτημα του βιολονίστα Erich Doflein και βασίζονται σε προϋπάρχουσες εθνικές, φολκ μελωδίες. Ο Bartók διασπά, αναπτύσσει και χειρίζεται τις μελωδίες αυτές με μαεστρία, προσθέτοντας στο γενικό πλαίσιο τη δική του αρμονική αίσθηση.

Ο **Jules de Swert** (1843-1891) ήταν Βέλγος τσελίστας, μαέστρος, συνθέτης και παιδαγωγός. Οι συνθέσεις του ήταν κυρίως επηρεασμένες από τη 'μουσική σαλονιού' της εποχής και απευθύνονταν κυρίως σε βιρτουόζους τσελίστες. Στο έργο του του "Elegy για 4 βιολοντσέλα" op.47 επικρατεί δραματική, μελαγχολική, λυπημένη, ρομαντική διάθεση.

Το πρόγραμμα συνεχίζεται με μια δεύτερη επιλογή από τα "18 Duos για 2 βιολοντσέλα **Walter Kurz**", μία διασκευή του έργου "44 duos για δύο βιολιά" sz.98 του Béla Bartók.

Η συναυλία θα κλείσει με το έργο του Γερμανού τσελίστα συνθέτη και δασκάλου **Wilhelm Fitzenhagen** (1848-1890) "Ave Maria για 4 βιολοντσέλα" σε ρε μείζονα (op.41). Ο Fitzenhagen (1848-1890) σήμερα είναι περισσότερο γνωστός ως αυτός στον οποίο αφιέρωσε το "Variations on a Rococo theme" για τσέλο και ορχήστρα ο Ryoji Tchaikovsky, αφού το έργο αυτό θεωρείται ότι πιο κοντινό σε κοντσέρτο έχει γράψει ο γνωστός συνθέτης. Ήταν ενεργό μέλος της γερμανικής Λουθηρανικής εκκλησίας στη Μόσχα και συνέθετε συχνά λειτουργική μουσική. Το "Ave Maria" γράφτηκε στα μέσα του 1880 και εκδόθηκε μετά το θάνατο του συνθέτη. Ο χαρακτήρας του έργου είναι τυπικά ρομαντικός.

Ευσταθία-Μυρτώ Τονκίδου
φοιτήτρια του ΤΜΕΤ

Τις μουσικολογικές αναλύσεις των έργων των συναυλιών του κύκλου «Κυριακάτικα Πρωινά» έχουν επιμεληθεί οι φοιτητές του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

**Βασίλης
Σαΐτης**

**Άγγελος
Λιακάκης**

**Θεμιστοκλής
Βαγενάς**

**Δημήτρης
Καραγιαννακίδης -
Σαμσαρέλος**

“Κουαρτέτο βιολοντσέλων του Φεστιβάλ Πηλίου”

Το κουαρτέτο βιολοντσέλων του Φεστιβάλ Πηλίου αποτελεί τμήμα του Συνόλου Βιολοντσέλων του φεστιβάλ από το 2010, με μερικά μόνιμα αλλά και κάποια εναλλασσόμενα μέλη κατά τη διάρκεια της ιστορίας του.

Από το 2014, όταν το βιολοντσέλο μεταφέρθηκε στον πυρήνα των δραστηριοτήτων του Φεστιβάλ Πηλίου, με τη διοργάνωση του “Φεστιβάλ Βιολοντσέλου”, παράλληλα με τα σεμινάρια των υπολοίπων οργάνων, το κουαρτέτο απέκτησε αυτόνομη υπόσταση, με καθημερινές πρόβες και συναυλίες κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών εκδηλώσεων στο Πήλιο, αλλά και με εμφάνιση, το Δεκέμβριο του 2014, στο Ωδείο Αθηνών.

Το ρεπερτόριό του καλύπτει έργα διαφορετικών εποχών, από L.v. Beethoven έως A. Pärt, και είναι μία μίξη από διασκευές διαφόρων τετράφωνων έργων αλλά και συνθέσεων γραμμένων ειδικά για αυτό το σχήμα, ως επί το πλείστον από συνθέτες που εξειδικεύτηκαν στο βιολοντσέλο, και υπό την ιδιότητά τους ως βιολοντσελίστες, όπως οι Friedrich Dotzauer και David Popper.

Η φύση του βιολοντσέλου και το μεγάλο τονικό του εύρος, του επιτρέπει να χρησιμοποιηθεί είτε ως καθαρά μελωδικό όργανο είτε ως βάση και συνοδεία της μελωδικής γραμμής. Το χαρακτηριστικό αυτό προσδίδει μία πληρότητα στις εκτελέσεις έργων μουσικής δωματίου από πολλά βιολοντσέλα, κάτι που το ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα όργανα της οικογένειας των εγχόρδων.

Έχοντας ως βάση το κουαρτέτο βιολοντσέλων, έχουν δημιουργηθεί και παραλλαγές στο σχήμα, όπως για παράδειγμα τρίο ή ντουέτο βιολοντσέλων και τρίο βιολοντσέλων με πιάνο, έτσι ώστε να μπορούν να παιχτούν αριστουργηματικά έργα όπως τα ντουέτα του Βέλα Βαρτόκ για δύο βιολιά σε διασκευή για δύο βιολοντσέλα ή το *Requiem* του D. Popper.

Από το 2014, τα μέλη του “Κουαρτέτου βιολοντσέλων του Φεστιβάλ Πηλίου” είναι οι Βασίλης Σαΐτης, Άγγελος Λιακάκης, Θεμιστοκλής Βαγενάς και Δημήτρης Καραγιαννακίδης, που είναι όλοι συνεργάτες του Φεστιβάλ.

Το Φεστιβάλ Πηλίου διοργανώνεται από το 2000 στο Ανατολικό Πήλιο και κυρίως στη Ζαγορά υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση της Ζωής Σαμσαρέλου και, από το 2015, με συν-διευθυντή τον Δημήτρη Καραγιαννακίδη.

www.tssso.gr

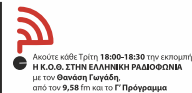

Επιμέλεια εντύπου: **Νίκος Κυριακού**

Σχεδιασμός: **ARTCORE**

Εκτύπωση: **ThessPrint**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

**ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΑ
ΠΡΩΙΝΑ**

30.04.2017

Κουαρτέτο βιολοντσέλων του Φεστιβάλ Πηλίου

Βασίλης Σαΐτης

Άγγελος Λιακάκης

Θεμιστοκλής Βαγενάς

Δημήτρης Καραγιαννακίδης-Σαμσαρέλος

ΕΡΓΑ

**Dufay, Busnois,
Monteverdi, Wagner,
Bartók, de Swert,
Fitzenhagen**

Ώρα έναρξης: 12:00

Αίθουσα Συναυλιών Κ.Ο.Θ .

«Σόλων Μιχαηλίδης», Λεωφ. Νίκης 73

Είσοδος 10€

Προπώληση εισιτηρίων από το www.tssso.gr